

Huvudman

Ljungby kommun
info@ljungby.se

Beslut

Datum 2024-12-09

Dnr SI 2023:9148

Sida 1 (7)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Hamnedaskolan F-6 i Ljungby kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 7 maj 2024.

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2024 genomfört en tillsyn av Hamnedaskolan i Ljungby kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande garanterad undervisningstid, undervisning utifrån centralt innehåll i naturorienterande ämnen (NO) och samhällsorienterande ämnen (SO), särskilt stöd, tillgång till elevhälsa, bedömning och betygssättning, undervisning av legitimerade och behöriga lärare, språkval, frånvaroutredningar, åtgärdande arbete mot kränkande behandling samt åtgärdande arbete för att skapa studiero.

Skolinspektionen har den 7 maj 2024 beslutat att förelägga Ljungby kommun att senast den 7 november 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande garanterad undervisningstid, undervisning utifrån centralt innehåll i NO och SO, särskilt stöd, tillgång till elevhälsa samt bedömning och betygssättning.

Ljungby kommun har den 31 oktober 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Skolinspektionen har därefter begärt komplettering i ärendet i form av skolenhetens samtliga åtgärdsprogram, betygskatalog för vårterminen 2024 samt en förteckning över undervisande lärare under vårterminen 2024. Den 28 november 2024 har Skolinspektionen genomfört digitala intervjuer med personal i elevhälsan och rektorn. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Ljungby kommun har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 7 maj 2024 att eleverna på Hamnedaskolan inte fick sin garanterade undervisningstid i alla ämnen. Skolinspektionens utredning visade att den schemalagda undervisningstiden på lågstadiet var mindre än vad eleverna minst skulle ha enligt lagstadgad timplan i flertalet ämnen. I ämnet slöjd fick eleverna två timmar mindre undervisningstid än lagstadgad timplan, i ämnet svenska eller svenska som andraspråk var undervisningstiden schemalagd så att eleverna fick 47 timmar mindre än den lagstadgade timplanen och i ämnet matematik var undervisningstiden schemalagd så att eleverna fick 18 timmar mindre än den lagstadgade timplanen.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet framgår bland annat följande. Rektor fattade under våren 2024 ett beslut om omorganisering av verksamheten inför läsåret 2024/25 för att säkerställa att varje årskurs får sin garanterade undervisningstid. Detta gjordes med utgångspunkt i att årskurs 3 och 4 innevarande läsåret ej är placerade i samma klass. Vidare har huvudmannen inkommit med ett uppdaterat dokument över fördelning av undervisningstid per ämne och stadie. Av detta dokument framgår att huvudmannen har fördelat undervisningstid i enlighet med eller utöver vad som anges i nationell timplan i samtliga ämnen. Huvudmannen har även inkommit med elevernas schema. Av dessa framgår att undervisningstid i ämnena slöjd, svenska och svenska som andraspråk samt matematik på lågstadiet är schemalagd utifrån den fördelning som huvudmannen har gjort.

Rättslig reglering

Av 9 kap. 4 § skolförordningen (2011:185) framgår att huvudmannen efter förslag från rektorn beslutar om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden.

Enligt 9 kap. 3 § skolförordningen finns bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) i bilaga 1 till skolförordningen.

I bilaga 1 anges för varje ämne och stadium den undervisningstid i timmar som elever i grundskolan minst har rätt till. Enligt timplanen ska elever som började årskurs 1–9 höstterminen 2024 ha minst 420 timmar i ämnet matematik, minst 50 timmar i ämnet slöjd och minst 680 timmar i ämnet svenska eller svenska som andraspråk på lågstadiet.

Skolinspektionens bedömning

Utredningen visar att den undervisningstid som är schemalagd i ämnena slöjd, svenska och svenska som andraspråk samt matematik på lågstadiet numera överensstämmer med nationell timplan. Mot bakgrund av detta gör Skolinspektionen bedömningen att Ljungby kommun har följt föreläggandet och att påtalad brist avseende garanterad undervisningstid är avhjälpt.

Undervisning utifrån centralt innehåll i NO och SO

Skolinspektionen bedömde i beslut den 7 maj 2024 att alla elever inte fick den undervisning de har rätt till. Skolinspektionens utredning visade att eleverna i årskurs 3 inte fick undervisning utifrån centralt innehåll för årskurs 1–3 i NO och SO. Eleverna i årskurs 3 och 4 undervisades i en klass gemensamt och undervisningen planerades över två år. Eleverna undervisades därför vartannat år utifrån kursplanernas centrala innehåll i årskurs 1–3 och vartannat år utifrån kursplanernas centrala innehåll i årskurs 4–6 i dessa ämnen. Eleverna i årskurs 3 fick under läsåret 2023/24 därför undervisning som utgick från det centrala innehållet i årskurs 4–6.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår bland annat följande. Från och med innevarande läsår utgör årskurs 3 och årskurs 4 separata klasser. Därigenom säkerställs att centralt innehåll kan genomföras. Rektor har tillsammans med berörda lärare gått igenom de delar av det centrala innehållet i NO och SO som eleverna i nuvarande årskurs 4 inte fått undervisning i och lagt upp en plan för att säkerställa att eleverna kommer att få undervisning i de delar under aktuellt läsår. Nuvarande årskurs 4 får undervisning utifrån centralt innehåll för årskurs 3 samt fördjupning och repetition av det centrala innehållet för årskurs 4–6 som de läste under förra läsåret. Arbetet med att ge eleverna undervisning utifrån centralt innehåll pågår och ska vara klart vid läsårets slut.

Rättslig reglering

Enligt 10 kap. 8 § skollagen ska en kursplan gälla för varje ämne.

Enligt 9 kap.1 § skolförordningen gäller en läroplan för grundskolan. Läroplanen finns i förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Av 3 § samma förordning framgår att kursplaner för grundskolans ämnen ingår i läroplanen och att kursplanerna kompletteras av kriterier för bedömning av kunskaper och betygskriterier.

I läroplanen för grundskolan, Lgr22, 5. Kursplaner, finns en kursplan för varje ämne i grundskolan. Av kursplanerna framgår ämnets syfte samt vilket centralt innehåll ämnet ska omfatta i årskurs 1–3, årskurs 4–6 samt årskurs 7–9. Av kursplanerna framgår även kriterier för bedömning av

godtagbara kunskaper i slutet av årskurs 3 samt betygskriterier för slutet av årskurs 6 och betygskriterier för slutet av årskurs 9. Av kursplanerna för respektive ämne inom NO och SO framgår att centralt innehåll för årskurs 1–3 skiljer sig från centralt innehåll för årskurs 4–6. Likaså framgår att kriterier för bedömning av kunskaper för årskurs 3 skiljer sig från betygskriterier för årskurs 6 i respektive ämne inom SO och NO.

Skolinspektionens bedömning

Utredningen visar att årskurs 3 och 4 nu är organiserade på ett sätt så att de ges undervisning i ämnena NO och SO utifrån det centrala innehåll för det stadium som eleverna går i. Utredningen visar också att åtgärder vidtagits för att se till att elever i nuvarande årskurs 4 under aktuellt läsår får del av det centrala innehåll de missat under förra läsåret. Mot bakgrund av ovanstående gör Skolinspektionen bedömningen att Ljungby kommun följt föreläggandet och att påtalad brist avseende undervisning utifrån centralt innehåll i SO och NO är avhjälpt.

Särskilt stöd och tillgång till elevhälsa

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Särskilt stöd

Skolinspektionen bedömde i beslut den 7 maj 2024 att det fanns brister i skolans arbete med särskilt stöd. Utredning visade att eleverna inte alltid fick det särskilda stöd de skulle ha enligt beslutade åtgärdsprogram och att elever som enligt åtgärdsprogram skulle ges särskilt stöd enskilt inte gavs detta stöd. Utredningen visade vidare att särskilda stödinsatser enligt beslutade åtgärdsprogram återkommande uteblev på grund av att personal som var ansvariga att ge eleverna de särskilda stödinsatserna i stället behövde vikariera för personal som var frånvarande.

Av huvudmannens redovisning framgår bland annat följande. Till aktuellt läsår har elevhälsan förstärkts med en specialpedagog som arbetar på skolan 30 procent. Genom ett tätare samarbete mellan speciallärare, specialpedagog och elevhälsan ges goda förutsättningar för eleverna att få det särskilda stöd som är beslutat. Genom förstärkning av specialpedagogisk kompetens ges nu speciallärare i högre grad möjlighet att arbeta med specialundervisningen.

Skolinspektionen har den 12 november 2024 begärt en komplettering i ärendet avseende samtliga aktiva åtgärdsprogram. Huvudmannen har inkommit med 11 åtgärdsprogram den 20 november 2024. Av åtgärdsprogrammen framgår att samtliga elever ska ges särskilt stöd enskilt eller i mindre grupp.

Såväl speciallärare och specialpedagog som rektorn uppger i intervjuer att utökningen av specialpedagogisk kompetens på skolenheten gjort att specialläraren nu kan ge de särskilda stödinsatser som hen är ansvarig för. Specialläraren och rektorn uppger vidare i intervjuer att specialläraren nu inte vikarierar för lärare som är frånvarande. Samtliga intervjuade säger att eleverna nu får det särskilda stöd som de ska ha enligt sina åtgärdsprogram. Rektorn uppger också att hen säkerställer att eleverna får sitt särskilda stöd genom avstämningar med speciallärare i samband med regelbunden uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogrammen.

Tillgång till elevhälsa

Skolinspektionen bedömde också i beslut den 7 maj 2024 att det inte fanns tillgång till specialpedagog eller speciallärare i sådan omfattning att identifierade behov av specialpedagogiska insatser kunde tillgodoses. Skolinspektionens utredning visade att den otillräckliga tillgången medförde att elevers behov av särskilt stöd inte utreddes skyndsamt, att utredningar inte dokumenterades samt att åtgärdsprogram inte skrevs, beslutades eller följdes upp och utvärderades.

Av huvudmannens redovisning framgår bland annat följande.

Förstärkningen av specialpedagogisk kompetens ger skolan förutsättningar att identifiera behov av specialpedagogiska insatser. Specialpedagogen stöttar upp vid exempelvis utredning av särskilt stöd och analys av resultat.

I intervjuer med speciallärare och specialpedagog uppger de att utökningen av specialpedagogisk kompetens på skolenheten lett till att de nu hinner genomföra sitt specialpedagogiska uppdrag. De uppger att de nu kan genomföra specialpedagogiska insatser som de ska, så som att starta och genomföra utredningar om särskilt stöd för elever samt ta fram, följa upp och utvärdera åtgärdsprogram. Även rektorn uppger i intervju att de på skolan nu har tillräcklig tillgång till specialpedagogisk kompetens för att utföra dessa uppdrag och insatser.

Rättslig reglering

Enligt 3 kap. 9 § skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå.

Enligt 3 kap. 10 § skollagen ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för en elev i grundskolan för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Enligt 2 kap. 25 § skollagen ska det för eleverna i förskoleklassen och grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För

medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare.

Skolinspektionens bedömning

Utredningen visar att speciallärare, som är ansvarig för att genomföra särskilda stödinsatser enskilt eller i mindre grupp för elever, nu har möjlighet att ge eleverna de stödinsatser som är beslutade i åtgärdsprogram. Vidare visar utredningen att det numera finns sådan tillgång till specialpedagogisk kompetens på skolenheten att identifierade behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Mot bakgrund av ovanstående gör Skolinspektionen bedömningen att Ljungby kommun följt föreläggandet och att påtalade brister avseende särskilt stöd och tillgång till elevhälsa är avhjälpna.

Bedömning och betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 7 maj 2024 att beslut om betyg inte fattades i enlighet med författningarnas krav. Skolinspektionens utredning visade att i de fall två lärare bedrivit undervisning i ämnet svenska, hade endast en av lärarna fattat beslut om betyg. Skolinspektionen bedömde vidare att beslut om betyg inte dokumenterades på föreskrivet sätt i en betygs katalog. Skolinspektionens utredning visade att det fanns flera felaktigheter i skolans betygs katalog.

Av huvudmannens redovisning framgår bland annat följande. Rektor säkerställer att den eller de lärare som bedriver undervisningen sätter betyg. Ett förtydligande i processen med betygssättning pågår på huvudmannanivå. Arbetet påbörjades under 2024 och beräknas avslutas vid årsskiftet 2024/25. Huvudmannen har också inkommit med en rutin inför betygssättning på skolenheten. Av denna framgår bland annat att undervisande lärare alltid måste signera betygen, att obehörig lärare ska signera i betygs katalogen tillsammans med legitimerad lärare, att det måste framgå om ett betyg ändrats eller rättats samt datum och signatur för detta och att ett betyg eller annan notering alltid måste finnas för alla elever i katalogen.

Skolinspektionen har den 12 november 2024 begärt en komplettering i ärendet avseende betygs katalogen för vårterminen 2024 samt en förteckning över undervisande lärare under vårterminen 2024. Huvudmannen har inkommit med efterfrågade uppgifter den 20 november 2024. Av betygs katalogen framgår att den eller de som bedrev undervisningen i samtliga ämnen under vårterminen 2024 har signerat och

daterat betygen i samband med att vårterminen 2024 avslutats. Det framgår också att siffran 2 använts i betygskatalogen på föreskrivet sätt.

Rättslig reglering

Enligt 3 kap. 16 § skollagen ska betyg beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Av 6 kap. 10 § skolförordningen framgår att beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs.

Av 7 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123) framgår att den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. Vidare ska, enligt 10 §, siffran 2 anges i de enskilda ämnena i ämnesblocken när en elev i årskurs 6 i grundskolan fått blockbetyg i naturorienterande ämnen eller i samhällsorienterande ämnen. När en elev i årskurs 6 i grundskolan fått betyg i de enskilda ämnena, ska siffran 2 i stället anges i ämnesblocken. Siffran 2 ska även anges i det av ämnena svenska och svenska som andraspråk som eleven inte läst samt i ämnena moderna språk, modersmål och teckenspråk när eleven inte läst dessa ämnen

Skolinspektionens bedömning

Utredningen visar att rektorn nu ser till att betyg beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Utredning visar vidare att beslut om betyg dokumenteras i en betygskatalog i enlighet med författningarnas krav. Mot bakgrund av detta gör Skolinspektionen bedömningen att Ljungby kommun följt föreläggandet och att påtalade brister avseende betyg och bedömning är avhjälpta.

X Viveka Berglund

Beslutsfattare

Signerat av: Viveka Berglund

X Eleonore Lindén

Föredragande

Signerat av: Eleonore Linden